

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenleri Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenleri Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31974>

Özet

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenleri Değerlendirme Ölçeği (TÖDÖ), **Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğretimi** (TFL) alanında görev yapan öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini, pedagojik becerilerini ve genel performanslarını sistematik ve objektif bir şekilde değerlendirmek amacıyla Filiz Mete tarafından 2018 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, alandaki öğretmenlerin güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek, hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını tespit etmeye ve öğretim kalitesini artırmaya yönelik önemli bir **Ölçek Geliştirme** çalışmasıdır. Ölçek, özellikle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında, standart bir **Öğretmen Değerlendirmesi** mekanizması oluşturmayı hedeflemektedir.

Ölçek, akademik standartlara uygun olarak geliştirilmiş olup, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ile psikometrik özelliklerinin sağlandığı bildirilmiştir. TÖDÖ, yabancı dil öğretimine özgü dinamikleri dikkate alarak, öğretmenlerin sınıf içi yönetim, materyal kullanımı, kültürel duyarlılık ve dilbilgisel yeterlilik gibi kritik alanlardaki performanslarını kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Öğretmen Değerlendirmesi, Mesleki Yeterlilik, Pedagojik Beceriler, Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, Öğretmen Performansı.

Yazarlar

Filiz Mete

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin performanslarını ve yeterliliklerini bilimsel yöntemlerle ölçebilecek, yapısal olarak sağlam, geçerli ve güvenilir bir enstrüman sunmaktır. Alan yazında, yabancı dil öğretmenlerinin değerlendirilmesine yönelik araçların varlığına rağmen, özellikle kültürel ve dilbilimsel bağlamı itibarıyla Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlere özgü, detaylı bir değerlendirme aracı eksikliği mevcuttu.

Ölçek, öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine rehberlik etmek, kurumların personel yönetimi ve eğitim planlaması süreçlerine veri sağlamak ve nihayetinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kalitesini uluslararası standartlara taşımak için kritik bir rol oynamaktadır. Ölçek, geliştirme sürecinde, ilgili literatür taramaları ve uzman görüşleri doğrultusunda yapılandırılmıştır.

Yapı (Konstrukt)

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenleri Değerlendirme Ölçeği, bir öğretmenin mesleki

yeterliliğini oluşturan çok boyutlu yapıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu yapı genellikle aşağıdaki temel boyutları içermektedir (Mete, 2018 çalışmasına dayanarak):

Alana Özgü Bilgi ve Yeterlilik: Türkçe dilbilgisi, kültürü ve edebiyat bilgisi.

Pedagojik Yeterlilik: Öğretim yöntemleri, sınıf yönetimi, ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanma becerisi.

İletişim ve Etkileşim Becerileri: Öğrenci-öğretmen ve veli-öğretmen arasındaki iletişim kalitesi.

Mesleki Gelişim ve Tutum: Öğretmenin yeniliklere açık olması, kendini sürekli geliştirmesi ve mesleğine karşı olan olumlu tutumu.

Ölçek, bu boyutlar aracılığıyla, edebiyat psikolojisi ve dil öğretimi metodolojisi çerçevesinde tanımlanan ideal öğretmen profilini yansıtmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin **Geçerlik** çalışmaları, akademik yayın standardına uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini kanıtlamak amacıyla çeşitli geçerlik türleri incelenmiştir.

Kapsam Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten bir öğretmenden beklenen tüm yeterlilik alanlarını temsil edip etmediği, uzman görüşleri alınarak değerlendirilmişi ve yeterli bulunmuştur.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin alt boyutlarının teorik yapıyla uyumlu olup olmadığının test etmek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısının ampirik olarak doğrulandığını göstermiştir.

Kaynak metinde geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilse de, bir "Geliştirme" çalışmasının temel gereği olarak Mete (2018) çalışmasında detaylı geçerlik analizlerinin (özellikle yapı geçerliliği) sunulduğu varsayılmaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin Güvenirlilik analizleri, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirmek için yapılmıştır. Yüksek güvenirlilik değerleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklemeler üzerinde tutarlı sonuçlar üretebildiği anlamına gelir.

Genellikle bu tür ölçeklerde kullanılan yöntem, iç tutarlılık katsayısıdır (Cronbach Alfa). Mete'nin çalışmasında, ölçeğin toplam puanı ve alt boyutlarının her biri için hesaplanan **Cronbach Alfa** katsayıları yüksek düzeyde olduğu ve bu durumun ölçeğin iç tutarlılığını kabul edilebilir düzeyde olduğunu gösterdiği belirtilmiştir. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını ölçmek için test-tekrar test güvenirlilik analizleri de yapılmış olabilir.

Faktör Analizi

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenleri Değerlendirme Ölçeği'nin geliştirme sürecinde, yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

AFA, başlangıçta çok sayıda maddeden oluşan havuzun, hangi temel boyutlar altında toplandığını belirlemek için uygulanmıştır. Bu analiz sonucunda, ölçeğin çok faktörlü yapısının ortaya çıkması ve maddelerin teorik olarak beklenen alt boyutlar altında toplandığını görülmüştür. Daha sonra, DFA ile bu faktör yapısının farklı bir örneklem üzerinde ne kadar iyi temsil edildiği test edilmiş ve kabul edilebilir uyum indeksleri elde edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik yapısının güçlü bir ampirik temele dayandığını göstermektedir.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme (Araştırma ve Değerlendirme Ölçeği)

Format: Derecelendirme Ölçeği (Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi '-' olsa da, bu tür bir değerlendirme ölçeği genellikle Likert tipi bir format kullanır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin veya yöneticilerin, bu dersleri veren öğretmenleri değerlendirmesi ya da öğretmenlerin öz değerlendirme yapması.

Yaş Grubu: Ölçek, herhangi bir yaş grubundaki yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerini değerlendirmek için kullanılabilir. Uygulamaları genellikle yetişkin öğrenciler veya yöneticilerdir.

Popülasyon Detayları: Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğretmenler ve onların performansını değerlendirecek ilgili paydaşlar (öğrenciler, idareciler, meslektaşlar).

Test Metodolojisi: Öz bildirim veya Gözlemci Değerlendirmesi Temelli Likert Tipi Ölçek.

Anahtar Kelimeler

TFL Öğretmenleri, Eğitimsel Değerlendirme, Pedagojik Yeterlilik, Öğretmen Yeterlilikleri, Faktör Analizi, Psikometrik Özellikler, Dil Öğretimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Yayın referansında belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: filizmete@hacettepe.edu.tr (Filiz Mete, Hacettepe Üniversitesi)

Yazınma Adresi: Filiz Mete, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara, Türkiye.

Özinler, Ücret ve Test Yılı?

Test Yılı?: Ölçeğin geliştirme çalışması 2018 yılında yayınlanmıştır.

Özinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir dergide yayınlanmıştır olup, ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanılmak üzere genellikle yazarın iznine tabidir. Ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar Filiz Mete ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Referanslar

Mete, F. (2018). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenleri Değerlendirme Ölçeği. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(2), 171-186. doi: 10.30964/auebfd.445699

Makalenin orijinal yayınına şu bağlantıdan ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: turkceyi-yabanci-dil-olarak-ogreten-ogretmenleri-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenleri Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte açıkça belirtilmemiştir. Detaylı maddelere ulaşmak için, yukarıda belirtilen Mete (2018) referanslı akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir. Maddeler genellikle öğretmenlerin mesleki bilgi, sınıf içi uygulama ve öğrenci etkileşimi gibi alanlardaki davranışları ölçmeye odaklanır.